ANUL III No. 81 82

4 PAGINI — 5 LEI

JOI 23 SEPTEMBRIE 1943

TRANSNISTRIA

GAZETĂ PENTRU LUMINAREA POPORULUI

Direcția, Redacția și Administrația: București I. — Strada Sărindar Nr. 5-7-9 Tel. 3.84.30

APARE JOIA

Abonamente pe timp de un an:
Autorități și Instituții . . . 1000 lei
De sprijin . . . . . 500 lei

INCEPUTUL ANULUI ŞCOLAR

In acest înalt și luminos Septembrie, anul școlar 1943/44 își deschide porțile unui iureș de tineret, tot așa de zgomotos și de avântat ca și valurile tuturor generațiilor din trecut.

Acelaș neastâmpăr, aceiaș nepotolită risipă de haz, de nesfârșită curiozitate joacă și azi în ochii tuturor.

Anul acesta am văzut însă și niște fețe de copil grave, niște ochi întrebători și neliniștiți de copil întristat, pe care nimeni nu l-ar mai putea mângâia.

Era poate un orfan de războiu sau unul căruia tăticul nu-i scrisese de mult de pe front.

Sunt mulți copii de aceștia pe întinsul României, prea întristați ca să se poată veseli cu orice preț și în orice moment. Sunt alții cari vor purta această tristețe o viață întreagă în suflet, caracterul li se va închide de timpuriu, fără a se înrăi; ei vor înțelege altfel lumea, vor străbate treptele vieții tăcuți și liniștiți, purtând în suflet lumina altui eroism, flacăra unui ideal, care va aprinde poate zările unei alte Românii de mâine.

La acești copii trebue să ne gândim la acest început de an școlar. Cei veseli, cei fericiți că toți ai casei sunt în deplină sănătate, cei cari n'au pierdut pe nimeni, cei prea sgomotoși și prea încrezători în ei, se cuvine să-și revizuiască purtarea. Să nu stingherească prin prea marea lor veselie, liniștea și tăcerea celorlalți. Să învețe dela aceștia, că oricine poate fi lovit și că într'o clipă toată voioșia neastâmpărată se poate sfărâma în bucăți.

Și să știe că ei pot ajuta pe camarazii lor chiar pe cei mai îndureraţi. O vorbă bună, o prietenie trainică, un ajutor camaraderesc dat la nevoe pot înseninа frunți, deschide inimi și mai ales pot închega amiciții, pe care nici vremea, nici împrejurările de mai târziu nu le mai pot distruge. Dar profesorii au misiunea, marea datorie să formeze caracterele de fier ale României de mâine. Ei își cunosc această datorie și știm că și-o vor face cu prisosință.

Căci fiecare din ei — mai ales cei ce-au fost pe front, — își poate da seama că salvarea Patriei în orele de primejdie, vine în primul rând dela sufletele tari, dela cei hotărîți, dela cei corecți cu ei înșiși. Cel ce are curajul să-și asume o răspundere, să primească o dojană fără a da numai decât semne de enervare, cei disciplinați în deprinderile lor școlărești, cei cu inițiative, cei expansivi și disprețuind comoditățile de orice fel,—aceștia vor forma plotoanele de oțel ale României de mâine, ei vor asigura trăinicia Patriei în depărtatele vremi. Ei și toți bărbații întregi, ce răsar pretutindeni pe cuprinsul acestui pământ. Datoria conducătorilor în general, și a profesorilor mai ales, este să-i aleagă din marea mulțime, să le desăvârșească aptitudinile. Acești elevi sunt cei înăscuți să înfrunte dificultățile, să ia o atitudine, ei sunt luptătorii. Bine înțeles, caracterele se pot și forma, acestea sunt la fel de prețioase; cei înăscuți însă luptători în orice împrejurări, n'ar putea acționa decât într'un singur fel, n'ar putea alege decât o singură direcție.

Nu trebue să uităm că imensa mulțime a celor jertfiți în războiul ce-l ducem în Răsărit sunt țărani. Murind ei, au salvat târgurile și satele României de invazia dușmanului. Ei au murit simplu cu credința că-și apără pământul pe care trăesc, unde au o familie scumpă, unde odihnesc mormintele strămoșilor, ce nu trebuesc batjocorite de păgâni.

Această credință simplă, însă tare, încercăm s'o sădim în sufletele elevilor. In ea să trăiască firesc, ca într'o a doua atmosferă. Să fie încredințați de mici, că de felul cum se vor comporta ei depinde în mare măsură viitorul însuși al acestui neam. Să-i facem răspunzători de actele cele mai mici, căci viața unei zile cuprinde, simbolic întreaga existență a unui om. In delăsările și dezordinea a 24 de ore, se oglindește ades o viață pierdută prin lene și pasivitate.

Elev și soldat, carte și carabină, acesta e semnul sub care va trăi tineretul zilei de mâine, chiar după ce pacea își va fi întins razele binefăcătoare asupra acestui pământ.

Mai ales în Transnistria elevul trebue să știe că face parte din marea familie europeană, că toate cunoștințele pe care le asimilează sunt un bun câștigat

Ion Diaconu

(Continuare în pag. 2-a)

Nistrul, râu românesc

In zilele când Roman Vodă, pe la 1390, își zicea Domn până la Mare și când tot cursul Nistrului, din Pocuția până la gură, era moldovenesc, trebue să se admită neapărat că străji moldovenești se aflau și de ceia parte — cu atât mai mult cu cât acolo, după înfrângerea, risipirea și retragerea tătarilor nu mai era un stat, îngrijit de hotarele sale, ci numai un teritoriu părăsit, prin care, cum și spun izvoarele, rătăciau bandele prădalnice.

Pentru a trece mărfurile, pentru a păzi vadul, pentru a ocroti iarmaroacele de graniță, care încă de pe atunci au trebuit să existe, și chiar spre a supraveghea pustiul dintre Nistru și Nipru, a fost nevoie, deci, de așezări militare moldovenești și, pe lângă ele, s'a strâns, firește, o populație care, înainte de venirea evreilor, aparținea exclusiv nației noastre.

Nistrul era, astfel, pela 1400, nu numai un hotar moldovenesc ci un râu românesc.

N. IORGA

IN FOLOSUL NEAMULUI

Majestatea Sa Regina Mamă Elena a vizitat, în Vinerea săptămânii trecute, tabăra pentru muncă de războiu dela Pauleşti a Consiliului de Patronaj. Ce este această tabără? E un fel de școală a binelui obștesc. Acolo, în timpul verii, o sută de studente și absolvente de liceu, împreună cu cincizeci de normaliste, au depus muncă de războiu. Ele au fost împărțite în trei rânduri și munca lor s'a cheltuit pentru îndrumarea gospodăriilor din satele vecine. Toate aceste fete ale Neamului românesc au muncit cu aleasă râvnă. Când se vor întoarce la locurile lor, ele vor fi folositoare, ca îndrumătoare, iar mai târziu ca mame și bune gospodine, dela care lumea să ia pildă și îndemn. Astfel, în tabăra dela Pauleşti, tinerele române și-au petrecut vara atât în folosul obștesc, cât și în folosul lor. Așa propășește un popor și se întărește familia românească

La tabără, Majestatea Sa Regina Mamă a fost întâmpinată de Doamna Maria Mareșal Antonescu, președinta Consiliului de Patronaj, având alături pe conducătorii și conducătoarele din Direcțiile Consiliului de Patronaj. Majestatea Sa și-a purtat pașii prin toate pavilioanele de lucru și a cercetat de aproape munca desfășurată, rămânând adânc mulțumită de cele văzute. La plecare, a fost însoțită de uralele fierbinți ale tinerelor fete.

Alături de dragostea pe care Regina Mamă o arată înfăptuirilor românești de tot felul, mergând să încurajeze cu cuvântul, la fața locului, pe cei ce înțeleg să se devoteze trudei și binelui obștesc, trebue să pomenim cu recunoștință străduințele, râvna și osteneala Doamnei Maria Mareșal Antonescu, ale căror roade se înmulțesc cu fiecare zi. Grija sa neîncetată, împletită cu o rară dragoste de a săvârși lucrul bun și folositor Neamului, face ca să se sporească uimitor înfăptuirile binefăcătoare ale Consiliului de Patronaj. Câte lipsuri împlinește, câte necazuri alină, câte folose aduce și câtă bucurie și încredere sădește această strădanie, demnă de lauda tuturor vremurilor, în sânul poporului român!

Sub conducerea Doamnei Maria Mareșal Antonescu, Consiliul de Patronaj s'a dovedit zidirea cea mai înțelegătoare și mai potrivită a timpului.

AJUTORUL CONDUCĂTORULUI

Sfânta Patriarhie a mulțumit săptămâna trecută, printr'o scrisoare plină de căldură și de binecuvântări, Domnului Mareșal, pentru ajutorul pe care-l dă bisericilor și mănăstirilor, cu atâta dragoste creștinească și românească. Cu acest ajutor s'au zidit multe biserici noui și s'au înnoit sfintele mănăstiri, spre bucuria credincioșilor și întru mărirea lui Dumnezeu.

Conducătorul Statului e călăuzit, în faptele sale, de lumina credinței. In lupta cea mare, pe care o duce pentru așezarea Neamului în hotarele lui firești, Mareșalul se contopește cu credința ce sălășluește de veacuri în sufletul poporului. El s'a ridicat în duhul acestei credințe luminătoare, pentruca apoi toată truda sa neîntreruptă să se țină pe făgașul sfințit cu năzuințele și jertfele strămoșilor noștri.

Conducătorul știe, că „întotdeauna chezășia și tăria acestui neam au fost și vor fi în viitor credința în Dumnezeu și în apărarea pământului strămoșesc". De aceea nici o clipă nu și-a îndepărtat gândul dela temelia Bisericii, arătându-se mereu împlinitor al datinilor creștinești, stâlp al sfintelor lăcașuri și închinător evlavios alături de popor.

Cu toate grijile închinate luptei încordate pentru biruința dreptății românești și bunului mers al treburilor lăuntrice ale Țării, Mareșalul Conducător își jertfește orice clipă întru săvârșirea faptei de credință. E pilda marilor noștri voievozi, care trăește și strălucește în ființa Mareșalului. Datorită voinței, râvnei și înțelepciunii sale, nu se trece cu vederea peste nimic ceeace ar putea să însemneze un pas pentru înflorirea și propășirea Țării.

Pretutindeni se lucrează cu temei și cu bun rezultat, pentrucă pretutindeni se ivesc îndemnul și ajutorul Conducătorului. Poporul știe bine toate acestea, căci el este martorul tuturora. De aceea credința lui în menirea înaltă a Domnului Mareșal Antonescu sporește zi de zi, iar pilda Conducătorului este îmbrățișată de toți fiii Neamului, cari înțeleg semnul vremii și își închină întreaga lor putere de muncă binelui Patriei. Ei trudesc, cred și jertfesc, uniți în credința Mareșalului Conducător.

EVOLUŢIA LIMBII
LA ROMÂNII DELA RĂSĂRIT DE NISTRU

II

Această atitudine a tineretului studențesc a sguduit partidul comunist și l-a făcut să tragă concluzia că „latinizarea" n'a fost altceva decât o trădare ordinară. S'a început urmărirea și persecutarea moldovenilor de pretutindeni. Intreaga presă și literatură a început să fie suspectată.

Îngrijorarea aceasta ajungând la centru, a fost trimis un anume Emilianov, „Curățitor de Partid" care în anii 1937-38 a deportat și exterminat pe toți capii mișcării moldovenești, chiar dacă erau comuniști notorii. In acest lot au intrat ca deportați Gordinschi, Jidanii Dâmbul și Ploeșteanul, considerați trădători pentru românizarea limbii și Filimon, romîn din vechiul regat, unul din cei mai buni traducători, din Republică.

Căutând să acopere odioasele crime asupra moldovenilor iată ce acuzații li s'au adus: „Naționalismul burghez moldovenesc a folosit intereselor burgheziei românești și a servit ca armă în mâna intervenționiștilor. In Moldova multă vreme a activat o bandă de agenți români, care folosind vecinătatea Republicei au pătruns în organele de conducere ale proletariatului dictatorial, în organele de constructivism național-cultural, în centrele Comisariatului Științific, Comitetului Scriitorilor, edituri, redacții de gazete, etc.

In mijlocul moldovenilor naționaliști erau două curente: 1, „localnici" care propovăduiau cunoscuta teorie „a specificului local" și „rasismul" moldovenesc, susținând că cultura moldovenească o pot promova numai moldoveni; „Românizatorii" care sub masca moldovenizării sădeau românizarea în presă, literatură, făcând-o, în acest fel inaccesibilă maselor masse ale moldovenilor muncitori. De fapt aceste două curente reprezentau aceeași acțiune a burgheziei moldovenești, care încerca să slăbească legătura Moldovei Sovietice cu Ucraina Sovietică și cu toată Uniunea Sovietică, căutând să abată procesul de cultură dela îndrumarea partidului și să-l îndrepte în albia burgheziei naționaliste.

Naționaliștii au folosit „latinizarea" scrisului moldovenesc pentru a slăbi frontul pe linia presei, literaturii și a limbii!

Răufăcătorii nu odată au folosit presa și literatura pentru o acțiune dușmănoasă împotriva stăpânirii sovietice. De exemplu: în Gazeta „Moldova socialistă", în loc de titlul articolului: „O mare cotitură în literatura sovietică" ei au scris „O înfrângere mare în literatura sovietică". La fel și poezia lui Pușkin, etc. („Moldova Sovietică", 1939, pag. 229—230)".

Se înțelege că în urma acestui proces alfabetul latin a fost scos din uz și limba „latinizată" aruncată la coș. Toate cărțile editate în această limbă au fost distruse prin ardere.

Comitetul Științific Moldovenesc și-a pus din nou greaua problemă a limbii. Partidul a stabilit să se creieze o limbă absolut locală, scrisă cu alfabetul rusesc, iar neologismele și cuvintele care nu sunt în vocabularul moldovenesc să fie luate numai din limba rusă.

In centrul acestui curent de rusificare a limbii moldovenești au figurat moldoveni: Oprea, Ciobanul și Cușmăunșă și evreii Saghinur și Coronfeld.

Pentru a se acoperi de orice acuzare și lipsă de obiectivitate, ei au chemat țărani din toate regiunile locuite de moldoveni, la Comitetul Științific din Tiraspol, să stabilească împreună pronunțarea limbii. Fiecare cuvânt, asupra căruia Comitetul nu cădea de acord era cercetat în mod public, de acești moldoveni, chemați special din toate județele, care erau obligați să spună cum se pronunță fiecare vorbă moldovenească. De exemplu, cuvântul piatră. In Transnistria acesta se pronunță: „cheatră". Același lucru îl susțineau și cărturarii moldoveni. Evreii însă afirmau că au auzit ei cu urechile lor și aud chiar și acuma în ședință că se pronunță: „tiatră" și tiatră a rămas, căci ei erau membri de Partid și hotărau în ultima instanță. Aceiași analiză s'a făcut și cuvântului „limbă". Moldovenii de acolo, în cazurile genetiv și dativ, pronunță „linghii", iar evreii au stabilit „lindii", și așa a rămas. In felul acesta s'a procedat cu toate cuvintele și la urmă a ieșit o limbă mult mai pocită ca a lui Madan.

Acum începe deci a treia fază a limbii literare moldovenești, care intră în vigoare începând cu anul 1938. Din nou editura de Stat a Moldovei, Tiraspol, începe să tipărească manuale de școală, ziare, reviste și tot felul de literatură în această limbă stricată, pe care nici moldovenii aproape n'o înțelegeau.

Această limbă am găsit-o în toate școlile moldovenești, la desrobirea Transnistriei.

Din cele expuse rezultă că numai în decurs de 10 ani (1927—1937) limba moldovenească la românii de peste Nistru a trecut prin trei faze caracteristice:

a) Madanismul 1927—1932;
b) Latinizarea 1932—1937;
c) Rusificarea 1938—1941.

In felul acesta, bieții moldoveni au fost un fel de cobai de experiență asupra cărora străinii de neam și suflet, le-au aplicat tot felul de sisteme, unul mai năstrușnic ca celălalt. Se înțelege că dintre toate sistemele cel mai convenabil pentru noi a fost curentul „latinizării", căci în decurs de 5 ani învățătorii și tineretul s'au cultivat — indiferent de fond — cu alfabetul și limba noastră națională. Aceasta le-a determinat o nouă orientare către tulpina neamului și a permis la desrobirea din 1941, să punem în aplicare cartea și întreaga noastră literatură, în toate școlile din Transnistria, fără multă greutate.

Sistemul aplicat din 1938 a fost de fapt o stratagemă a Partidului care ducea pe nesimțite moldovenii către o rusificare cât mai rapidă.

Semnalul a fost dat de Congresul scriitorilor ruși din anul 1936, ținut la Moscova, care în motiunile scoase a arătat că în U. R. S. S., predându-se, din școlile primare, până la Universitate, în 114 limbi, cu diferite alfabete, intelectualii celor peste 180 de naționalități se instrăinează complect de limba și cultura rusă, singurul cheag care menținea într'un tot aceste neamuri, și prin aceasta Rusia se desmembrează.

De aici a urmat suprimarea tuturor alfabetelor, introducerea obligatorie a alfabetului rusesc în toate republicele și admiterea scrierii și pronunțării termenilor tehnici numai în limba moscovită.

Aceasta a constituit o prefață a rusificării pentru toate republicele din U. R. S. S.

Avem convingerea fermă, confirmată de altfel și de intelectualii din Transnistria, că n'ar fi trecut poate nici un sfert de veac, și în toată Rusia nu ar fi fost admisă decât o singură limbă, și procesul de rusificare ar fi mers pretutindeni cu pași vertiginoși.

Astfel lozincele revoluției, cu dreptul fiecărei națiuni de a se cultiva în limba lor proprie, trebuiau să fie călcate în picioare, în fața noilor realități.

Războiul actual va rezolva problema dreptului la cultură în lumina noilor orientări.

Astăzi, când steagul românesc fâlfâie biruitor în provincia dintre Nistru și Bug, moldovenii din Transnistria se bucură de adevărata cultură în limba neamului nostru pe care o învață cu drag în toate școlile, pentru a intra în comunitatea spirituală a Patriei desrobitoare — România.

Andrei T. Niculescu

CREDINȚĂ ȘI NEAM

TÂLCUL EVANGHELIEI

DUMINICA 18-a DUPĂ RUSALII

„Iar Simon Petru, văzând, a căzut la picioarele lui Iisus, grăind: ieși de la mine, Doamne că sunt om păcătos". (Luca 5, 8).

Duminica aceasta, în sfânta Evanghelie ce se citește în toate bisericile pravoslavnice, ne spune sf. evanghelist Luca despre minunata pescuire pe lacul Ghenizaret.

Era după o zi de propovăduire. Lumea se strângea în jurul unui om, care avea duhul profeților în cuget și în grai, iar fapta lui era faptă de stăpânitor al firii. Pe astfel de oameni lumea nu-i înțelege totdeauna. Dar simte că acești oameni sunt ALTFEL. Dacă lumea e prea pierdută, nu-i cunoaște și-i omoară sau îi socotește rătăciți; iar dacă nu-i de tot pierdută, se cunoaște pe sine în oglinda adevărului pe care profetul i-o pune înainte. În jurul lui Iisus, lume multă. Așa de multă că pentru a le putea vorbi, a chemat niște pescari, ce pescuiau în apropiere, s'a suit în luntrea unuia și a vobit lumii care rămăsese pe mal. Era luntrea lui Simon Petru și aceasta a devenit amvonul de pe care propovăduia Domnul. Cupola de deasupra acestui amvon era bolta albastră a cerului, iar lumea de pe mal era obștea care căuta mântuirea, era BISERICA. Sfinții evangheliști nu ne-au păstrat cuprinsul cuvântării Domnului, dar știm că n'a fost catedră, amvon, sau altar dela care să fi grăit un dascăl, un învățător, arhiereu sau profet, ca cel ce a vorbit din luntrea lui Petru. Și n'a fost învățătură mai înaltă, mai sfântă și mai mântuitoare. Nu i s'a scris cuprinsul și nu-l știm. Dar știm că Simon Petru l-a auzit. Și când a isprăvit cuvântul Său, Domnul i-a zis: „Mână la adânc". A primit poruncă să arunce mreaja ca să prindă pește. El pescarul știa când, unde și cum se prinde pește. El profet nu era, dar pescar era. El să tâlcuiască scripturile și să vorbească lumii nu știa. Știa însă că este pescar și că-și cunoaște meșteșugul. S'a împotrivit învățătorului, dar împotrivirea Lui s'a mulat ca și ciara la foc și aruncând mreaja a văzut minunea în mreaja lui.

Petru s'a minunat de învățătura Galileanului tânăr. Vraja cuvântului și puterea duhului Lui, îl răpise, dar minunea l-a covârșit

Iată însă că se petrece un lucru ciudat. În loc ca Petru să fie fericit că are în luntrea lui un om minunat, cade în genunchi înaintea Lui și-i spune: „Ieși de la mine, Doamne, că om păcătos sunt".

Cum poate rătăcirea să întunece mintea unui om ca Petru, cu inimă dreaptă și cuget curat și cu o minte care se îndestulase cu o învățătură așa de sfântă, cum numai Hristos putea să o dea!! — Era la Evrei credința rătăcită că dacă se întâlnește cu un om sfânt îi merge rău; o nenorocire i se poate întâmpla. O stare sufletească, asemănătoare cu aceea pe care o are un făptuitor de rele în fața judecătorului rătăcește mintea și făcea pe păcătos să fugă de cel ce putea să-l mântuiască. Nu ne-ar fi de mare folos să mai știm noi astăzi ce credeau și ce făceau Evreii de odinioară: dar Jidovii de astăzi nu numai că au păstrat rătăcirea, dar dacă rătăciți erau atunci când aveau binecuvântarea lui Dumnezeu, cu atât mai rătăciți sunt astăzi, când au asupra lor blestemul lui Dumnezeu. Și nu numai ei sunt rătăciți, ci împing la rătăcire și pe creștini. Să știe creștinii, că de la Jidovi sunt păcătoasele superstiții pe cari le au creștinii în locurile pe unde sunt Jidani. El au răspândit rătăcirea că dacă te întâlnești cu preotul îți merge rău. Iar blestemul care este asupra lor a adâncit rătăcirea și ca „fii ai diavolului" — cum îi numește Domnul, îndeamnă pe creștini și-i prostesc cu tot felul de învățături diavolești.

„Pentru ca să nu-ți meargă rău, — îmi spunea o servitoare creștină că o învăța stăpâna — când te întâlnești cu preotul să-i treci calea". Creștinul nu trece calea preotului. În tradițiile noastre sfinte, nici copilul nu trecea calea bătrânului, nici femeia bărbatului. Cu atât mai mult nimeni nu trecea calea preotului. Și pentru ca să răcească legătura între preot și creștini au înmulțit aceste năravuri și le-au făcut din ce în ce mai urâte. Unii scuipă când trec prin fața Bisericii sau se întâlnesc cu preotul. Alții fac gesturi cari nu pot fi scrise, alții se apucă de un nasture, alții înoadă bestisia, alții fac doi pași înapoi, alții spun anumite cuvinte, — Jidovii habotnici spun niște cuvinte de blestem în limba lor și așa mai departe. Când simt că s'a băgat de seamă și preoții au început să dea pe față aceste năravuri, scoțesc altele.

Nu-i de mirare! Acest neam pe care nu l-a răbdat nici Celce a răbdat crucea, și care le-a zis: „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi, până când vă voi suferi", acest neam nu-l sufere pe Hristos în lume și nici pe preoții cari îl propovăduesc. Chiar când era între ei, un suflet curat și bun ca Petru îl gonea pe Hristos din luntre și-i spunea: „Ieși de la mine Doamne". Astăzi Jidovii unde ajung stăpâni, pângăresc crucea, necinstesc altarele și ucid pe preoți. Unde nu pot face aceasta zăpăcesc mințile cu rătăciri ca cele de mai sus. Creștinii să le aminte. Omul n'are mai multe suflete. Are numai unul și de-l va pierde „ce-i va folosi de ar câștiga toată lumea".

Econ. Gh. Comana

Expoziția pictorilor transnistreni la Academia de arte frumoase din Odesa

TRANSNISTRIENII LA CURSURILE UNIVERSITĂȚII „NICOLAE IORGA" DELA VĂLENII DE MUNTE

Continuând să militeze pe drumul trasat de marele lor înaintaș, prietenii și discipolii profesorului Nicolae Iorga au redeschis și în vara acestui an cursurile Universității populare dela Vălenii de Munte, care poartă numele neuitatului ei ctitor și animator.

Și de data aceasta, la cursuri și-au dat întâlnire o seamă de cunoscuți și valoroși conferențiari — care l-au înțeles și urmat pe ilustrul lor premergător în toate acțiunile sale culturale și naționale.

Printre cursiști, s'au găsit — ca și acum un an — patruzeci de transnistrieni, aproape toți învățători, care au venit cu entuziasm să ia lumină dela universitatea profesorului Nicolae Iorga, fiind aduși de Ministerul Propagandei Naționale.

De asemenea, Liga Culturală a trimis la cursuri 3 români din Timoc, studenți ai Universității din București și primii soli trimiși la aceste prelegeri de vară.

Programul cursurilor, întocmit de d. profesor Constantin Nedelcu, director de studii, cuprindea 3—4 conferințe zilnice, cu subiecte dintre cele mai variate.

Au conferențiat în ordinea alfabetică d-nii: preot Ion Agârbiceanu, N. Balzaria, Const. Canella Boghici, prof. Victor Brătulescu, prof. ing. Const. I. Budenu, prof. dr. Mihail Bulacu, prof. Ion Cleja, Florian Codrescu, prof. Gh. Cotenescu, ing. dr. Cezar Gr. Cristea, profesor colonel N. Gh. Dragomir, Const. D. Dimitriu, prof. Gh. I. Dumitrescu, Petre Florescu, prof. Eduard I. Găvănescu, N. Georgescu-Cocoș, general Ion Georgescu-Pion, prof. Dimitrie Goga, N. N. Lenguceanu, Valeriu Măgureanu, prof. Gh. Mateișanu, prof. Eleonora Marcu Filipidescu, prof. Paul I. Papadopol, prof. univ. Const. Pârvulescu, prof. Ștefan Pop, preot prof. Nae Popescu, prof. Alex. Popescu-Telega, prof. Radu Petre, Dinu Roco, prof. Aurelian Sacerdoțeanu, Nic. I. Sarru, Aurel Scurtu, prof. univ. Petre Sergescu, prof. Nic. Stoenescu, dr. Maria Kasterška-Șerbăgescu, H. Dj. Siruni, prof. N. P. Smochină, prof. Const. Stătescu, Pamfil Șeicaru, dr. Petre T. Topa, dr. V. Trifu, D. V. Toni, Const. R. Vasilescu și St. Vlădescu.

Șezătorile țărănești s'au bucurat de o atenție deosebită, cuprinzând coruri, cântece și recitații. Corul a fost condus de preotul Victor Turcanu din Valea Hoțului-Transnistria. La aceste șezători au luat parte toți cursiștii și publicul localnic.

În zilele de Duminică s'au organizat excursii instructive la Mănăstirea Ungureni și Slănic-Prahova.

După o lună de intensă activitate, universitatea și-a închis porțile până în vara viitoare, într'o înălțătoare atmosferă de spiritualitate și patriotism. A vorbit d. prof. Constantin Nedelcu, directorul de studii al cursurilor, despre însemnătatea acestor manifestații culturale. Un cursist transnistrian și unul timocean au mulțumit conducătorilor universității pentru satisfacția care li s'a oferit fiind invitați la cursuri.

Cursiștii s'au deplasat la București după închiderea cursurilor, vizitând cele mai însemnate așezăminte culturale din Capitală, sub conducerea d-lor prof. Constantin Nedelcu, Valeriu Măgureanu, din Ministerul Propagandei și Ilie Al Ardeleanu, secretarul universității populare.

Oaspeții transnistrieni și timocenii au vizitat apoi Sinaia, admirând frumusețile regiunii și castelul Peleș.

Plecând în Transnistria, au cerut insistent d-lui prof. Const. Nedelcu să-i invite în fiecare an la aceste cursuri, promițând din nou că, în activitatea lor de fiecare zi, se vor călăuzi după luminile primite dela Vălenii de Munte.

Am schițat fugar felul cum s'au desfășurat cursurile Universității populare „Nicolae Iorga" care continuă să meargă pe drumul lăsat de întemeietorul ei.

La Vălenii de Munte va arde mereu o candelă de veghe, aprinsă în anul 1908 de profesorul Nicolae Iorga.

Ion I. Pogana

Decorarea cu „Vulturul german" a ofițerilor care s'au distins la colaborarea româno-germană din Transnistria

Zilele acestea, într'un cadru solemn, a avut loc la Consulatul German din Odesa conferirea ordinului „Vulturul German", ofițerilor și funcționarilor din Guvernământul Transnistriei, cari timp de doi ani au colaborat intens pentru cimentarea legăturilor economice a provinciei dintre Nistru și Bug cu Germania.

Aceste ordine au fost conferite de Führerul Marelui Reich German.

D. Stephani, consul General al Germaniei, în numele d-lui Baron Manfred von Killinger, ministrul Germaniei în România, într'o scurtă alocuție a spus că Führerul Marelui Reich German a conferit „Vulturul German", iar Majestatea Sa Regele Mihai I a încuviințat conferirea acestor ordine.

Propunerea pentru acordarea acestor distincțiuni a fost făcută de d. SS.—Oberführer Hoffmeyer, drept mulțumire și recunoștință pentru serviciile aduse colaborării cu SS, în vederea scopului nostru comun.

„Îmi revine mie onoarea și deosebita plăcere — *spune d. Consul General* — ca din însărcinarea d-lui Baron von Killinger de a vă preda aceste distincțiuni și a vă transmite felicitările Domnului Ministru, la care mă asociez și eu, cu cele mai călduroase felicitări".

D. Em. Cercavschi, secretarul General al Guvernământului, a mulțumit călduros în numele administrației românești care prin acești aleși colaboratori face să se apropie și mai mult năzuințele comune ale Germaniei și României.

„Ziua de astăzi — *a spus d-sa* — este pentru Guvernământul Transnistriei una dintre cele mai însemnate prin acordarea acestor alese distincțiuni din partea Führerului Marelui Reich German.

În numele acestor colaboratori ai Domnului Guvernator prof. G. Alexianu, mă asociez din toată inima la solemnitatea de astăzi, care înseamnă că legăturile de colaborare dintre Germania și România sunt trainice, urmărind un scop comun".

A urmat conferirea ordinelor de către d. Consul General, după cum urmează:

„Vulturul German" clasa I-a d-lor: colonel Iliescu; primar Vladimir Chiorăscu; consilier Tabrea; director al pădurilor, Przemeschi; V. Gheorghiu; colonel Popovici; prefect, colonel Leonida Pop; colonel Popescu Cetate; colonel Grosu; colonel Soltan.

Vulturul German clasa II-a, d-lor: Primar Vidrașcu; directorul agriculturii Al. Murtaza; directorul industriei, ing. Fotiade; șef de Cabinet Romulus Pop; directorul Geniului rural, ing. Ivan; Subdirector Lisievici și Dragomir.

Vulturul German, clasa III-a d-lor: Iliuț; maior Florian căpitan Ionescu; pretor Ivanovici, locotenent Popa și plutonier Năstase.

Seara s'a dat în onoarea decoraților un banchet la Cercul Funcționarilor.

La șampanie au toastat d. Em. Cercavschi, secretarul General al Guvernământului și d. Stephani, Consul General al Germaniei.

În numele celor decorați au vorbit d. consilier Ilie Tabrea și d. primar Vladimir Chiorăscu.

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ DELA ACADEMIA DE ARTE DIN ODESA

Un popor cu tendințe și aspirații de prosperitate și înflorirea vieții sociale politice și culturale, niciodată nu a putut să-și atingă țelul lui cât timp poarta liberei cugetări și a creației a fost zăvorâtă.

Această realitate azi e mai actuală ca oricând și avem oglinda în față aici în Transnistria, unde fostul regim sovietic a transformat cul individual într'o forță materială, descătușându-l complect de acel frumos al artei, de acea înălțare spre tot ceeace se poate numi Dumnezeire.

Sufletul omului bolșevic desechilibrat, fără nici o orientare în domeniul ideilor preocupări timp de un sfert de veac a rămas într'o inconștiență totală de ceeace apusul numește artă.

În pictură, sculptură sau muzică, omul bolșevic nu a dat nimic nou. Arta a fost o statue mută acoperită cu voalul unei lumi bestiale.

Azi însă după doi ani de administrație românească, aici în toate orașele Transnistriei și în deosebi în Odesa, unde domnește spiritul libertății și unde poarta creației a fost deschisă, arta a reînviat și ea sub orizontul unei lumi noui.

Saloanele expozițiilor de pictură din toamna aceasta la Odesa, unde Domnul Guvernator profesor G. Alexianu a fost prezent dîtr'un spirit de înaltă înțelegere a tot ceeace se poate numi artă și a da un stimulent pictorilor și elevilor localnici, au dovedit că aici în Transnistria pulsează o viață nouă și toată lumea trăește în duhul principiilor de civilizație europeană.

Cele 1500 de tablouri expuse și azi în saloanele Academiei de Arte frumoase din Odesa ne stau încă odată ca mărturie vie că regimul administrației românești nu împiedică desvoltarea spiritului de creație și nici nu lasă în umbră valoarea artistului, dându-i toate posibilitățile de afirmare și de valoare a muncii lui.

Pe fiecare pânză pictorul, fie el profesor sau elev, a știut să aștearnă din interiorul eului lui, în așa scurt timp lumea dorită de el, lumea transcendentului, care nu poate fi redată decât atunci când artistul nu mai aparține preocupărilor zilnice, și când sabia întemnițărilor a fost frânată în locul ei introducându-se templul creației și al liberei cugetări.

Un străin care a vizitat cu mine zilele trecute expoziția de pictură din saloanele Academiei de Artă din Odesa, pe cât era de negativist, a trebuit să recunoască cu certitudine că această realizare a îndumnezeirei și a frumosului, nu putea să-și ajungă țelul fără posibilitățile de trai ce administrația românească de aici le dă tuturor localnicilor, dintr'un spirit de înțelegere și bunătate.

Lumea Transnistriei e liberă și în libertatea aceasta consfințită de jertfa oștașului român, și de brațul neobosit al tuturor ce sunt în slujba Patriei, se creează în artă ca și în celelalte domenii, o lume nouă, așa cum pește veacuri au visat-o acei pe care spada Mareșalului, i-a desrobit.

Solemnitatea brevetării elevilor școalei de pilotaj „Escadrila Bugului"

În prezența d-lui Em. Cercavschi secretar g-ral al guvernământului și reprezentantul d-lui guvernator, a avut loc la școala de pilotaj din Odesa, brevetarea a 27 de elevi.

Comisia a fost compusă din domnii:

Președinte comandor Firescu și d-na comandantă a escadrilei Bugului și directoarea aeronauticei d-na Irina Burnaia.

Au mai fost prezenți la această solemnitate și: d-na Cercavschi, d-na și d. primar g-ral al municipiului Odesa Gherman Pântea, directorul personalului și administratorul Mihai Rotaru, directorul sănătății dr. Niculescu, prof. Tintea d-na col. Tătăranu dir. Spitalelor, dir. construcțiilor arh. Minescu, dir. comerțului Stoica, dir. muncii Zdrobici, consilier Hill, dir. achiziții Eugen Vinogrotschi, subdirectorii: Liviu Rusu, arh. Ionită, Paul Nichei, d-na și d. Verenca, Romulus Popp șef de cabinet, magistrat Metveschi, insp. Octavian Grecescu, d. Stollovschi, secretarul Vicicovschi și șeful presei din Transnistria Horațiu Ionescu.

După un examen amănunțit prin care s'a dovedit toată priceperea și munca acestor elevi care au răspuns excelent, a luat cuvântul în numele guvernatorului d. secretar g-ral Em. Cercavschi, care a mulțumit d-nei comandante și elevilor pentru frumoasele rezultate obținute numai în două luni de zile.

Deasemeni a mai vorbit d. comandor Firescu, președintele comisiei, care a spus că prin munca loială, școala de pilotaj escadrila Bugului a obținut cele mai frumoase rezultate și de azi înainte ea trece în rândul școalelor din Țară.

Cei 27 de elevi au fost brevetați ca piloți gradul I.

Excelenta pregătire a elevilor se datorește în cea mai mare parte d-nei comandante a scalei de pilotaj, Irina Burnaia care zi de zi și-a pus tot sufletul și toată priceperea de muncă pentru a da Țării pe cei mai buni ostași ai aerului.

Chirilovici B., Masgras Dumitru, Vasile Ștefan, Volcescu Victor și în deosebi a șefului de pilotaj Negoiță Emil.

SPECTACOLELE OPEREI DIN ODESA

Ultimele spectacole ale Operei din Odesa care au fost audiate de un public foarte numeros, a aplaudat pe lângă artiștii localnici și pe cunoscuta și mult apreciata cântăreață dela Opera din București, d-na Olimpia Grozovsca.

D-na Grozovsca este o cântăreață cu o deosebită rutină scenică acumulată în urma unui strălucit examen de aleasă cântăreață, dată atât pe scena Operii din București cât și pe numeroase scene din străinătate.

Spectacolul pe care l-a cântat pe scena Operii din Odesa, rolul Amneris, din „Aida" a fost un adevărat regal artistic, de interpretare și alese emoții.

D-na Grozovsca, este la maturitatea carierei sale de cântăreață și impresia pe care a lăsat-o la Odesa a fost una dintre cele mai alese, dovedind că posedă un glas bine pozat și o școală de canto rar întâlnită.

În Amneris, eroina atât de tragică a geniului lui Verdi, a găsit în d-na Grozovsca, una dintre cele mai ideale interprete atât ca joc de scenă cât și ca emisiune vocală. Într'o dispoziție vocală dintre cele mai fericite, d-na Grozovsca a redat o Amneris cu toată căldura și pasiunea cerută de rol.

Pentru Odesa, interpretarea d-nei Grozovsca, posesoarea unei voci de bel canto rar întâlnită printre cântăreții de aci, a impresionat directia operii, care credem că va angaja în viitoare stagiune pentru mai multe spectacole, pe această foarte bună cântăreață.

DESCHIDEREA TEATRULUI DE COPII DIN ODESA

Sâmbătă 11 Septembrie, într'un cadru de sărbătoare românească s'a inaugurat teatrul de copii din Odesa, prin grija guvernământului Transnistriei. Prin crearea acestei scene, se arată încă odată grija administrației românești din Transnistria pentru educarea tineretului rus, atrăgit timp de un sfert de veac cu idei falsificate despre artă ale sovieticilor.

În prezența d-lui Mihai Rotaru, directorul administrației și personalului, reprezentând pe d. guvernator prof. G. Alexianu, s'a deschis oficial primul teatru de copii din România.

Erau de față, d-nii: Traian Herseni, directorul culturii; Liviu Rusu, subdirectorul artei; consilier Ilie Tabrea; Horețiu Ionescu, șefuș presei din Transnistria; Florin Andrei, secretar de presă din presa cabinetului și un numeros public.

D. C. Nani, directorul noului teatru a vorbit despre importanța acestei instituții de cultură care s'a inaugurat la Odesa, numai grație spiritului de înaltă înțelegere pe care a arătat-o d. prof. G. Alexianu guvernatorul Transnistriei.

LITERATURĂ

ȚUGUI BĂIETUL

Povestire de Dumitru Furtună

Și-a fost odată, dragii mei, un băiet de văduvă. Da' băietul era cuminte și harnic și doritor de învățătură, cum aș dori să fie toți băieții. Deaceia și Dumnezeu sfântul i-a dat noroc, cum ați s'auziți îndată.

El nu se potrivea de loc altor băieți, obraznici și zghihuiți, ci învăța cu drag la școală și se purta frumos acasă și oriunde.

Într'o zi, pe câni băietul venea dela școală, trecând printr'un șes frumos, împodobit cu flori și cu iarbă, găsește o pană. Da' ce fel de pană? Pana ceia avea așa o putere și-un dar dela Dumnezeu, că scria singură, fără cerneală, fără nimic.

Iar noaptea, nu-i trebuia scriitorului lumânare, că ea, scriind, revărsa lumină ca soarele.

O ia băietul, se uită la dânsa, se duce acasă.

Când o încercă ei de vreo câteva ori, cunoaște repede și degrabă ce hram poartă ea, și zise: „E, hei! Tu ești de mine, pană năzdrăvană!"

Și nici una nici două, sărută mâna maică-sa și pornește. Încotro? La slujbă undeva. Să se hrănească de-amu cu pana, că ea îi era norocul.

Hai-hai, hai-hai, ajunge băietul la Împăratul locului.

— „Ce cauți, măi băiete?"

— „Slujbă de scriitor, înălțate Împărate".

— „Bine. Mie chiar îmi trebuie un scriitor să-mi poarte socotelile împărăției. Da' cum te cheamă?"

— „Țugui îmi zic oamenii și dragul mamei, Băietul mamei, îmi zice mama, înălțate Împărate".

Și intră Țugui Băietul în slujbă.

Toată săptămâna învăța și cetia singur, ca să-și lumineze mintea, iar sâmbătă seara s'apuca și scria cu pana ceia a lui, cât ar fi scris altul poate o vieață întreagă. Lumânare nu-i trebuia, cerneală nici atâta. Când câta Împăratul, toate erau gata și la locul lor, ca la gospodăria cea bună.

Da se vede că Ducă-se-să-nu-mai-vie umblă după omul cel cuminte ca mâța după șoarec.

Și iacă, se găsește la curtea împărătească o lighioană de om rău și răutăcios și, și aflând de pana lui Țugui, se supurește răpede la Împăratul, și-i spune:

— „Împărate luminate, știi una?"

— „Ce-i?"

— „Țugui Băietul are o pană care scrie singură, fără cerneală, fără lumină. Mai auzit-ai?"

— „Cum se poate?!"

— „Ia bine!"

Și-l cheamă ei pe Țugui la Împăratul.

— „Bre Țugui, de mi-i da tu mie pana ceia, să știi, bre, c'ai să fii, cât îi fi și-i trăi, cel mai întâiu în împărăția mea!"

Ce să facă bietul băiet?

Se duce și dă Împăratului și ceia ce avea mai scump amu la vieața lui.

Când a luat pana 'n mână, Împăratului i s'a luminat pe dinaintea ochilor și gândea așa că soarele s'a fost coborît în palaturile lui. Bun. Țugui era cel mai întâiu în împărăție.

Da' lighioana cea de om, care-l dușmănea, vine iar la Împăratul. Zice:

— „Împărate luminate, știi una? Țugui mi-a spus că poate aduce și paserea penei știa.

— „Cum sep oate? Ia, cheamă-mi-l!"

Cum îl zărește, Împăratul îi și dă poruncă să-i aducă și paserea penei celeia.

Stă el, bietul Țugui, la gânduri. Da' ce avea să facă? Și-apoi era și cam năzdrăvan, și-avea și-un cal chiar năzdrăvan. Și ce zice?

— „Nădejdea 'n Dumnezeu nu mi-o prăpădesc."

Se duce el la calul lui și calul văzându-i cam ugilit, îi spune:

— Du-te, stăpâne, și cere dela Împăratul două mii de galbeni. Că ce-i la un Împărat două mii de galbeni?"

Se duce Țugui și-aduce două mii de galbeni.

Se 'ncalecă pe cal și merge, și merge, până ajunge pe șesul cel împodobit cu flori și cu iarbă, din care se răsise pana. Da' calul îi în[illegible] să ieie dela împărăție un [illegible] cu apă moartă și-un și[illegible] cu apă vie. Și ce s'apucă?

Presură frumușel sămânță de cânepă prin mijlocul șesului, toarnă 'ntr'un hârb apă moartă, trimete calul la păscut, iar el se 'ndoșește într'o tufă de dudău.

Iacă, pe la amează, vin două păsări, care erau tocmai cele cu pene năzdrăvane, și cioc, cioc, cioc, cioc, culegând sămânță de cânepă, dau și de hârbul cel cu apă moartă.

Gal, găl, de două ori, și se răstoarnă bietele păsări moarte ca toți morții. Țugui — bucuria lui! Le udă cu apă vie și, ele înviind, le-apucă țeapăn de picioare și le vârâ într'o răcliță c'o bortiță, drept răsuflătoare. Și-ajunge la împărăție, Dumnezeu să ne ție — și oamenii să ne bată, dacă n'om fi cuminți... Bun.

Țugui era amu cel mai întâiu la Împăratul.

Când colo, ce să se mai povestească?

De-o bucată de vreme soarele răsare roșu. Și nu știa nimeni, dar nimeni, dece și cum. Iacă vine iar lighioana care-l dușmănea pe Țugui și spune Împăratului: — „Împărate luminate, știi una? Tălharul cel de Țugui se laudă mereu că numai el, pe fața pământului, știe de ce răsare sfântul soare roșu. Apoi să nu te faci scrum de lăudoroșia lui?

— „Cum se poate?"

— „Ba, așa!"

Și-l cheamă ei pe Țugui la Împăratul. Da' Țugui nu mai creștea, c' tot băiet rămânea. Că-i creștea, se vede, norocul!

Și, venind înaintea Împăratului, primește poruncă s'aducă știre, din pământ, din cer, de unde-a fi, de ce soarele răsare roșu? Se duce iar la cal. Și calul iar îl învață:

— „Stăpâne, stăpâne! Cere-i Împăratului două mii de galbeni și haidem la drum. Că-i lung și greu drumul!

Aduce Țugui două mii de galbeni, se 'ncalică, și pornește. Unde? Încotro i-au dus calul și norocul. Și cum? Ca gândul:

— Hai, murgule, un pas mai tare
Și mi-i scoate la cărare...

Și anume, până 'n ce loc? Mai întâiu și 'ntâiu pân' la un pod, peste-o apă mare. Așa zice că se legăna și se purta podul ceia, ca frunza de plop și ca mintea omului nestatornic, și nimeni nu putea trece peste dânsul. Că-i făcuse un moșneag fără voia babei. Moșneagul, săracu', îl alcătuise cum îl alcătuise, dar baba când zărea, din celălalt capăt, că s'a suit cineva pe pod, îl clătina de să ferească Dumnezeu!

Da' Țugui Băietul odată strigă: „Stăi, pod, să trec!"

Și n'a crâcnit podul și-a stat locului pân' a trecut.

Și s'a dus Țugui cu calul lui mai departe:

— Hai, murgule, un pas mai tare
Și mi-i scoate la cărare...

Până unde? Până la locul unde se băteau cele două flori; una din sus de drum, cealaltă din jos de drum. Cât trăia lumea, ele se băteau ca berbecii cap în cap și nu lăsau drumul slobod.

— „Stați, flori, să trec!" — strigă cam necăjit Țugui. Și florile au stat, iar el a trecut. Zic: „Noi stăm, da' tu unde te duci?"

— „Iacă, mă duc, dragele mele floricele să văd care-i pricina de răsare soarele de-o bucată de vreme roșu?"

— „Apoi, voinice, de bine ce-ai venit pe-aici, să 'ntrebi: mult oare avem să ne mai batem noi cap în cap?"

— „Bine".

Și se duce Țugui și-ajunge la cei doi munți cari, cât trăia lumea, se băteau cap în cap; unul din sus de drum, celălalt din jos de drum.

— „Stați, munți, să trec!"

Și-au stat munții, iar el a trecut călare ca Vodă prin loboda, că și calea-i slobodă...

— „Noi am stat, da' ia spune, unde te duci, voinice?"

— „Mă duc să văd de ce sfântul soare răsare de-o bucată de vreme roșu; la baseucura știu că nu m'oiu duce! Da' zău!"

— „Ce te-am ruga? Să 'ntrebi, voinice, până când avem să ne batem noi aici cap în cap?"

— „Oiu întreba".

Și se pornește iar Țugui. Mai dă de vreo trei ori în cal:

— Hai, murgule, un pas mai tare
Și mi-i scoate la cărare...
La ostrovul cel de mare...

Și-ajunge pe malul unui ostrov de mare. Cum ajunge, prionește iute calul, hât, aproape de locul unde răsare sfântul soare, iar el ce să facă, unde să se ducă?

— „Du-te înainte, c'ai să dai de-un chip de bordeiu, da' înăuntru sunt douăsprezece curți care strălucesc de-ți ieau ochii.

Și-apoi te-a învăța Dumnezeu ce să faci!" — îi zice calul.

Mergând așa, înainte, dă el de-un bordeiu. Înăuntru, deschide — hai-hai — ușile la douăsprezece odăi strălucitoare, da' nu vede pe nimeni, țipenie.

Când să deschidă ușa la a treisprezecea odaie, ce să vadă?

Pe-o laiță, răzimată de perete, șădea maica Sfântului Soare și împletea cu iglița la colțun. Zice:

— „Tiu! Om pământean! Ce imbli tu pe-aici? Că pasere zburătoare nu răzbate pe-acolea!"

— Iacă, maică, m'a trimes un Împărat să aflu de ce sfântul soare răsare de-un timp de vreme roșu?"

— „Doamne, băiete, Doamne! Cum îs și oamenii ceia de pe pământul vostru?! Nici eu, păcatele mele, nu știu de una ca asta. Da' când a veni fecioru-meu, am să-l întreb!... Ei, și ce se mai povestește la voi pe pământ?"

— „Iacă" — zice — „maică, este-un pod ca toate podurile, da' nu-i chip să treacă suflet de om peste dânsul. Zice că l-a făcut moșneagul fără voia babei, da' cum aș face eu oare să nu-l mai clatine baba?"

— „Oiu întreba și de asta pe fecioru-meu, dragul meu. Da' ce se mai pomenește prin lumea voastră?"

— „Ia rău, maică. Așa, pe la o cale de drum, se bat două flori cap în cap, de ți-i mai mare jalea. Și nu știu nici ele până când s'or bate așa".

— „Oiu întreba și de asta" — zice mama sfântului soare. Da' ce se mai povestește?

— „Iacă, maică, hât mai încoace, se bat doi munți cap în cap, și nu-și pot face nici ei socoteală, până când s'or bate așa".

— „Dac' a veni sfântul soare, am să-i întreb și de asta, dragul meu. Da' amu, vără-te repede 'n beciul ista, în fundul pământului, să nu te zăpsească sfântul soare, că iacătă-lă-i vine!"

S'a vârît acolo Țugui Băietul. Iar sf. soare vine, cam trudit, ca dela muncă, cum era, șade la masă, și din una din alta, se ieia de vorbă cu maică-sa.

— „Ei, dragul mamei, ce mai veste prin lume?"

— „E, hei!... mamă, mamă! Iacă, mă vezi? Când mă pornesc dimineața în zori de ziuă, îs tânăr și frumos ca un copil cuminte, da' sara, de câte le văd și le aud, ostenesc de curg sudorile pâraie de pe mine și barba-'mi ajunge la grâu de năduhi!

— „Dragul mamei, parcă eu nu-s năcăjită? Am visat un vis, c'ar fi undeva, în lume, un pod făcut de moșneag fără voia babei. Mă rog, mult are să se clatine el așa?"

— „Podul are să se clatine, mamă, până s'a găsi un om al lui Dumnezeu și-a șterge babei un ceatlău, de să-i treacă gândul cel rău..."

— „Bun... Da' am mai visat un vis. Am visat două flori, care se bat și se pocnesc cap în cap, cât trăiește lumea. De ce oare nu ele pedeapsa asta? Și cât au să se izbească așa?"

— „Mamă, mamă. Cele două flori is două surori. Și de ce-ți spun că 'mbrătrânesc eu așa degrabă? Tocmai pentrucă văd păcate multe pe pământ!

Ele n'au trăit bine cu frații lor și-ar trebui să se ciocnească așa, cap în cap, până or bea sânge de om".

— „Bun. Da' am mai vizat, dragul mamei, că parcă se băteau și doi munți cap în cap. Cine-s ei? Și cât au să se osândească așa?"

— „Aceia-s cei doi frați cari n'au trăit bine cu surorile lor. Și-au să se bată așa, până or bea sânge de om și ei".

— „Bun. Da' mult mă mir eu și mă gândesc, de ce, dragul mamei, răsari tu, de-un timp de vreme roșu?"

— „Mamă, ți-oiu spune-o deamu și asta. Când răsar eu, lesă o zgâtie de fată frumoasă, de s'o ardă focul! Imblă pe-aici prin ostrov și eu, de colo, de sus, de rușine că nu pot sări s'o prind, mă 'nroșesc la obraz..."

Și s'a hodinit apoi sfântul soare, și s'a sculat de dimineață și s'a pornit la treabă, ca omul cel harnic, care n'așteaptă să-l urnească de pe cuptor cu șase boi.

Și-amu, hât, aprinzișor, lesă și Țugoi Băietul din fundul pământului. Iar maica sfântului soare-i spune toate, toate, până 'ntr'una. Bun.

Ei, amu, își lea ei ziua bună, că nu putea să lasă ca mutul din casă străină, și dă de trei ori în cal:

— Hai, murgule, un pas mai iute
Ci-a vrea Domnul să ni'ajute...

Ajunge la cei doi munți bătăuși. Strigă:

— „Stați, munți, să trec!"

Munții stau și ei trece. Când se depărtează ca de-o prăjină, două, munții îl întreabă de răspuns.

— „Aveți să stați, dragii mei, până când îți bea sânge de om!"

— „Apoi de ce nu ni-ai spus mai 'nainte că te mâncam pe tine?!"

— „Da' nu-s eu așa prost, ca voi!"

Și-ajunge pe urmă la cele două flori bătăușe.

— „Stați, flori, să trec! Florile stau și ei trece. La depărtare de-o prăjină, două, ele-i întreabă de răspuns.

— „Aveți să stați, dragele mele, până când îți bea sânge de om!"

— „Apoi de ce nu ni-ai spus mai 'nainte, că te mâncam pe tine?!"

— „Da' nu-s eu așa prost, ca voi!"

S'ajunge Țugui la podul cel care se legăna. Unde șterge, mă tătuță, un ceatlău babei celeia, că nici azi nu se mai leagănă podul!

Vine amu la Împăratul și-i aduce răspuns. Bun. Țugui Băietul era cel mai întâiu la împărăție. Cată d-ta, că el îi adusese Împăratului pana cea năzdrăvană, paserea penei, și vestea despre sfântul soare!

Da' lighioana de dușman, șovăic, șovăic, tot pe unghii, vine la Împăratul.

— „Împărate luminate, știi una? Țugui se laudă mereu că el, și numai el, îți poate aduce de soție pe fata cea frumoasă, de care se rușinează sfântul soare că n'o poate prinde. Ce zici, să-i chem aici?"

— „Cheamă-i!"

Cum vine, Împăratul îi și poruncește, de unde-a putea și de unde n'a putea, să-i aducă de soție pe fata ceia.

— „Mare-i Dumnezeu, înălțate Împărate! — zise Țugui Băietul, care tot băiet rămânea la trup, da' la minte și la noroc creștea ca fetele și ca din boarea vântului.

Ieia el dela Împăratul patru mii de galbeni, încalecă pe cal și se duce la târg. Și ce-a cumpărat? O legătură de bujâncnițe: o cămeșă, o rochie, un tulpan, un colțun, un papuc, o mănușă și-o oglindă.

Și 'ntr'un durăt, ajunge la ostrovul mării, unde zgâtia cea de fată pusese pe gânduri și pe sfântul soare.

Da' ea, și 'ncolo și 'ncoace, și la deal și la vale, n'o mai ținea locul! Țugui Băietul prionește calul în codru, apoi lasă legătura subt malul ostrovului și se pune de pândă.

Da' ea dezleagă legătura, ieia cămeșea, se 'mbracă și uitându-se în oglindă, vede că-i șade bine. Se 'mbrobode cu tulpanul și vede că-i șade bine. Se 'ncalță cu colțunul, da' vără amândouă picioarele odată, și vede că-i șade bine. Vără amândouă mâinile în mănușa ceia, și vede că-i șade bine.

Până amu toate-s bune.

Când să se scoale de jos — loc!

Se mai frăsuie, se mai învârtește, se mai cârmește — nu-i chip, s'a 'ncurcat rău în slăbăciune!

Se 'nvârte pe loc, ca scatiul prins în lat.

Amu-i amu, Țugui Băiete!...

O înșfacă el frumușel, și la drum, să te duci, duluță, la palaturile împărătești:

Drum pe deal și drum pe vale,
Imi trecea Țugui călare,
Hai, murgule, un pas mai tare...

Împăratul s'a bucurat, și Țugui Băietul era cel mai întâiu în împărăție. Că fata ceia era frumoasă, pătită de frumoasă și cuprindea lumea de frumoasă. Bun.

Numai iacă vine iar lighioana de dușman și-i zice Imuăratului: „Împărate luminate, știi ce spune Țugui Băietul? Zice că ar putea să-ți aducă românda adică herghelia din ostrovul mării".

Îl cheamă Împăratul și, repede-repede, îl trimete să-i aducă încaltea și românda.

Și iar se duce Țugui la calul lui.

— „Stăpâne, stăpâne! Câte-au fost, au fost, da' asta mai grea decât toate are să fie. Cere șase mii de galbeni, și ne-om porni la drum!"

Și se pornesc. Iacă ajung ei iar la ostrovul mării. Da' calul lui Țugui era învălit cu zece piei de bivol. Și când a nechezat el odată, s'a cutremurat ostrovul mării și, cât ți-ai face sfânta cruce, vine la dânsul harmăsarul herghelei aceleia. Se muncește el grozav, asudă, rupe cu dinții din piele celea ca din hârtie, se vlăguește rău, până când, mai-mai era s'ajungă și la pielea calului lui Țugui.

Atunci unde se'ntinde, măi tătuțică, calului lui Țugui, și unde mi ți-i înșfacă pe harmăsar de după cap, de gândea! Dumnezeule, că-i cocate din sănătate!

Și Țugui scoate iute paloșul. Îl freacă oleacă pe amnar, și, hârști! rătează capul harmăsarului.

Pune capul în vârful paloșului, încalecă, și la fugă, de nici colbul nu se zărea în urmă. Dela o cale de drum, îi zice calul:

— „Ia uită-te, nu se zărește nimic în urmă?"

Se uită Țugui și zice:

— „Nimic".

Mai merg ei, mai merg, da' calul iar:

— „Nu se zărește nimic în urmă?"

— „Ba, văd un nour.

— „Ei, hei! Aceia nu-i nour. Ci-i colbul ce se ridică'n urma herghelei care vine după noi".

Și când au ajuns ei la ocolul împărăției și-au azvârlit în partea din sus capul harmăsarului, pe din partea din jos a intrat și herghelia 'n ocol. Țugui Băietul crescuse 'n noroc și era cel întâiu, mâna dreaptă, în împărăția Împăratului celuia.

Și era bucurie în împărăție, Dumnezeu să ne ție — și oamenii să ne bată, dacă-om fi, ferească-ne sfântul, ca lighioana cea de om care-i dușmănea mereu pe Țugui Băietul. Și așa îi dușmănea și-i căștea pe bietul Țugui, că 'ntr'o bună dimineață se duce lighioana la Împăratul și-i zice:

— „Împărate luminate, știi' ce-a mai spus Țugui, tâlharul ista?"

— „Ce?"

— „Iacă, a spus că el poate mulge toate iepele din herghelia asta. Ba, după ce-ar fierbe laptele 'n clocot, ei ar putea să se scalde hât și bine într'insul"...

Cheamă Împăratul pe Țugui și-i poruncește să facă și asta.

— „Mare-i Cel-de-sus, înălțate Împărate!"

Și se duce la calul lui cel năzdrăvan. Cum îl vede calul, îi și spune:

— „Du-te înapoi, stăpâne, și spune-i Împăratului că ai vrea să fiu și eu de față, lângă tine, la moartea ta. Spune-i că ți-ai petrecut vieața cu mine, și c'ai dori să-ți văd încaltea și patima cea mai de pe urmă"...

Așa a făcut Țugui. Și Împăratul i-a dat voie. Că ce? La urma urmei, era mare lucru? Ia, lângă cazanul cu laptele cel clocotit, avea să vadă și-un cal... Și zmulge Țugui trei fire de păr din coama calului și le lipește de cușmă, ieia un ciubăr și prinde a mulge epele. Ele șădeau la muls ca vacile cele blânde. Și-a muls un ciubăr de lapte.

După ce l-a pus la loc, și după ce a prins a cocoti laptele vârtos, vine și Împăratul și toată curtea, și lighioana cea de dușman, și toți.

Da' când să intre în cazan Țugui, calul suflă-'ncetișor din narea cea de ghiață și se face laptele, oameni buni, nici prea rece, nici prea cald, ei cum îi mai bun.

Da' Țugui se scălda și se cioșmolea prin lapte, și se netezea pe cap de nici nu-i păsa: mă rog, dăduse de bine, băietul!

— „Măi, nu-i lucru curat, cum văd eu!" zice Împăratul, vârind degetul în cazan.

Și vede că ce-i drept nu-i păcat, laptele era cum îi mai bunișor de scăldat...

— „Iiiii... Căi bine-i aici, înălțate Împărate!"... chiuie odată Țugui. Și-atunci, hușteluiuc! se vârâ și Împăratul în cazan. Și hușteluiuc! țușnește și lighioana cea de dușman, în cazan.

Da' calul își trage înapoi răsuflarea cea de ghiață și când își sloboade răsuflarea cea de foc, Țugui acum ieșise, iar Împăratul și dușmanul s'au topit în cazan ca untura și se vedeau numai stăriici dintr'insii, pe de-asupra apei. Bun...

C'așa-i și 'n lumea asta: cât imblă omul cu binele și cu cinstea și cu dreptatea, are parte de noroc în vieață, cum a avut și Țugui Băietul, care a luat de soție pe fata cea din ostrovul mării, în ciuda sfântului Soare...

Și cum a cârni omul la stânga, și-a imbla cu răul, cu vicleșia și cu nedreptatea, se prăpădește. Nu s'alege dintr'insul nimic, cum nu s'a ales dintr'un Împărat și dintr'un dușman al lui Țugui.

Țugui Băietul a stăit de s'a gospărit și, dacă n'a fi murit, apoi trăiește și azi, și i-or fi ajuns sprincenile până' nbarbă și barba până'n pământ.

M'am încalecat pe-o cioară
Și v'am spus-o toată.

INCEPUTUL ANULUI ȘCOLAR

(Urmare din pag. 1-a)

prin străduințele de veacuri, pe care popoarele europene le-au făcut pentru îmbogățirea spirituală a lor și a lumii.

Însușindu-și aceste cunoștințe elevul trebue făcut conștient că a devenit în același timp un luptător pentru apărarea lor, împotriva barbarilor din Răsărit. Imprumutând o spoială de civilizație europeană precum și secretul de a construi tunuri și tancuri în serie, ei și-au putut închipui că vor culca la pământ un continent, căruia i-au fost mereu tributar în cursul veacurilor și dela care vor mai avea multe de învățat, mai ales de acum încolo.

Dacă Rușii își permit să-și închipue că trebue să răstoarne o lume ca să poată zidi, cu atât mai mult putem lupta noi pentru ceia ce va trebui să construim în viitor, având la îndemână străduințele a două mii de ani pentru realizările de azi și cele următoare.

Cu aceste gânduri să ne îndreptăm spre școlile noastre, conștienți că suntem purtătorii unei făclii spirituale, care nu trebue să se stingă în mâinile noastre. Fiecare act de curaj, fiecare străduință în plus va face mai vie această făclie, ce nu se va stinge niciodată.

Ion Diaconu

„TRANSNISTRIA" în IMAGINI

ŞTIRI DIN ŢARA

■ Curtea marţială din Constanţa a condamnat la moarte pe doi tineri cari au ucis şi au prădat în timpul nopţii.

■ Din ordinul d-lui Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, şi prin îndrumarea ministerului de interne, s'au întocmit monografii la toate judeţele din ţară.

■ La academia de arte din Odesa s'a deschis expoziţia de pictură şi plastică a artiştilor localnici şi a elevilor acestei academii.

■ In „Monitorul Oficial" a apărut decizia ministerului propagandei prin care se reglementează profesiunea de traducător şi punciator de filme.

■ Doamna Maria Mareşal Antonescu a rugat pe cei cari ar fi voit să-i trimită flori sau telegrame cu ocazia zilei onomastice, să depună sumele echivalente. Până acum s'au depus 1.061.930 lei cari au fost destinaţi ajutorării sinistraţilor de pe urma bombardamentului din Ploieşti.

■ La 15 Septembrie s'au deschis cursurile tuturor şcoalelor primare şi secundare.

■ Fuehrerul a acordat decoraţia „Vulturul german" la şase funcţionari superiori, ca răsplată pentru contribuţia lor la intensificarea relaţiilor de prietenie germano-române.

■ La Iaşi au fost inauguraţe şapte busturi ale scriitorilor moldoveni de la Junimea.

■ Autorităţile locale din comuna Rădăşeni jud. Baia au construit o gospodărie pentru o văduvă şi doi copii din actualul război.

■ In portul Brăila s'a descoperit o contrabandă de aur brut în valoare de peste un milion, pe care contrabandiştii voiau să-l treacă în străinătate.

■ Printr'o decizie, s'au fixat noile salarii ale lucrătorilor din abatoare şi din întreprinderile pentru industrializarea şi valorificarea produselor animale.

■ In Capitală a fost organizată o procesiune a Sfintei Cruci, la care au luat parte 200 preoţi, stimulându-se astfel sentimentele religioase şi naţionale ale poporului.

■ Intr'un cadru solemn s'a deschis noul an judecătoresc, în prezenţa d-lui prim-ministru Mihai Antonescu, a d-lui I. C. Marinescu, ministrul justiţiei, a d-lui D. G. Lupu, preşedintele Inaltei Curţi de Casaţie şi a numeroşi magistraţi şi avocaţi din Bucureşti.

■ Comisariatul general al preţurilor a stabilit noile preţuri ale produselor de fontă lucrate la uzinele de fier ale Statului din Hunedoara şi preţurile de vânzare pentru produsele de fier.

■ Comandamentul militar al Capitalei a reamintit că este interzis să se comenteze în public, sub orice formă, chestiunile în legătură cu armata şi operaţiunile ei, situaţia politică externă sau internă, sau a se colporta ori ce fel de ştiri, adevărate sau neadevărate, în legătură cu aceste chestiuni.

Cei ce vor călca aceste dispoziţii se vor pedepsi cu închisoare dela 6 luni la 4 ani.

■ In Bucureşti a fost reînfiinţată fascia de lupă a fasciştilor italieni domiciliaţi în Capitală.

■ Academia Română a început a 78-a sesiune de activitate. Preşedintele, d. prof. I. Simionescu, a rostit un discurs în care a arătat că membrii Academiei vor lupta cu toată tăria împotriva străinilor cari pun pe neamul românesc, spunând tot felul de neadevăruri.

■ D. Paul Morand, noul ministru al Franţei în România, a remis, la Sinaia, scrisorile de acreditare M. S. Regelui Mihai.

■ Subsecretariatul de Stat al aprovizionării a dat o decizie prin care cultivatorii de sfeclă sunt obligaţi să vândă toată sfecla produsă numai fabricilor de zahăr.

■ Casa Oştirii a fost autorizată să contracteze direct împrumuturi la Casa de depuneri şi consemnaţiuni, Casa de finanţare şi amortizare, Casa naţională de economii şi cecuri poştale, Banca Naţională şi alte instituţii publice sau particulare, spre a putea face faţă operaţiilor sale comerciale sau de asistenţă.

■ Ziarul „Universul" a luat sub ocrotirea sa 50 copii orfani de război, cărora le va asigura întreţinerea completă.

■ Populaţia din judeţul Argeş a donat pentru orfanii de război, în cadrul „zilei orfanilor de război", organizată de Consiliul de Patronaj, suma de 8.750.000 lei.

■ D. avocat Ştefan S. Petrescu, preşedintele oficiului central de românizare, a fost delegat secretar general al ministerului muncii.

■ Intre ofiţerii regimentului de gardă călare şi regimentul de jandarmi pedeştri a avut loc un concurs de tragere.

Premiul I a fost luat de slt. Ionescu D. din R. J. P., premiul II de col. adj. Mircea Elefterescu, comandantul regimentului de gardă călare; premiul III de slt. Elian Nicolae din acelaş regiment; iar premiul IV de slt. Lorenz Al. idem.

■ In cadrul unei impresionante solemnităţi a fost înmormântat la cimitirul Sf. Vineri din Bucureşti, eroul căpitan Aurel Gârleşteanu dintr'un regiment de graniceri.

■ In Bucureşti s'a inaugurat un „cămin al lucrătorului", una din operele Consiliului de Patronaj. Lucrătorii cari nu au familie sau nu au unde dormi, vor primi, în schimbul unei sume modeste, un adăpost confortabil şi civilizat.

1. M. S. Regina Mamă Elena în vizită la tabăra pentru munca de războiu din com. Paulesti.
2. Biserica din com. Ivesti, jud. Tecuci, a cărei sfinţire a avut loc în cursul acestei săptămâni.
3. Marinar român veghind în largul mării.
4. D. general Jienescu, Ministrul Aerului, decorează pe aviatorii români cari s'au distins pe frontul din Răsărit.
5. D. dr. Dorpmüller, ministrul Comunicaţiilor germane, care ne-a vizitat de curând ţara, este întâmpinat în Gara de Nord de oficialităţile române şi de d. Manfred von Killinger, ministrul Germaniei la Bucureşti.
6. Serbare ostăşească pe front.

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

■ Regele Italiei, prinţul moştenitor şi mareşalul Badoglio au fugit în Sicilia.

■ La Stockholm s'a constituit „asociaţia suedo-română pentru cultură", având drept scop cunoaşterea reciprocă dintre România şi Suedia şi adâncirea legăturilor dintre cele două ţări.

■ Poglavnikul — conducătorul statului Croat — a anulat tratatele asupra fixării hotarelor Croaţiei, tratatul care garantează independenţa ţării, acordul asupra creerii unor zone militare italiene în dreptul coastelor croate, precum şi protocolul relativ la administrarea comună a oraşului Split şi a insulei Horcula. Toate aceste acte au fost încheiate cu Italia.

■ In Franţa s'a format primul regiment francez. Selecţia ofiţerilor e foarte severă, astfel că din 300 cari s'au prezentat n'au fost aleşi decât 80.

■ In Italia, peste 200.000 de soldaţi italieni au depus armele în mâinile germanilor.

■ In Lisabona se fac mari pregătiri pentru marile manevre de toamnă ale armatei portugheze.

■ Bateriile germane de pe coasta Mârii Mânecii au deschis focul asupra unor mici unităţi de războaie britanice. Din cauza vizibilităţii rele nu s'a putut observa efectul bombardamentului.

■ Aviaţia anglo-americană a ataca oraşul Boulogne şi staţiunea balneară Le Portel, pricinuind peste 40 de morţi.

■ Fostul prim ministru italian, contele Sforza, care se află emigrat la New-York, a declarat că instituirea unei republici italiene va fi un instrument constituţional mai bun pentru Italia decât monarhia.

■ Cuirasatul Roma, de 35.000 tone a fost scufundat în largul coastei Sardiniei de avioane germane pentru că n'a voit să se predea.

■ După eliberarea sa, Ducele Mussolini a avut o convorbire telefonică cu Fuehrerul.

■ Noul guvern bulgar a fost format sub preşedinţia d-lui Dobre Bozilloff.

■ Dintr'un convoi de 40 vase britanice care se îndrepta spre Murmansk, aviaţia şi submarinele germane au scufundat 36.

■ Trupe germane motorizate au ocupat oraşul Tirana, capitala Albaniei.

■ Formaţiile italiene din Grecia s'au declarat gata să continue lupta alături de germani.

■ In luptele din sectorul Salerno trupele americane au pierdut o treime din efectivele debarcate. Flota de debarcare se găseşte sub focul aviaţiei germane.

■ Autorităţile germane de informaţie au publicat o broşură asupra măcelurilor de la Katyn.

■ O delegaţie de ofiţeri români a vizitat fortificaţiile de pe coasta Atlanticului.

■ Regele Italiei a cerut să fie pus sub protecţia aliaţilor.

■ 19 vase italiene, cari se aflau în extremul orient, au fost confiscate de japonezi. Trupele italiene aflate în Asia orientală au fost desarmate.

■ Armata 5-a americană, debarcată în golful Salerno din Italia, a fost aproape complect nimicită.

■ Monseniorul Spetiman, arhiepiscopul de York a sosit la Moscova.

■ D. Muscatini, a luat conducerea supremă a fascismului în Italia. D-sa a ordonat ca toate autorităţile militare, politice, administrative şi de instrucţiuni, precum şi toate celelalte care au fost scoase din funcţiile lor de către guvernul capitulării, să-şi reia imediat locurile şi funcţiunile.

■ Ducele a dat un alt ordin potrivit căruia se restabilesc toate oficiile partidului, cu următoarele sarcini: armata germană care luptă pe pământul italian împotriva adversarului comun trebue să fie ajutată camaradereşte; poporul italian să fie asistat imediat în mod eficiente, din punct de vedere moral şi material; trebue examinată atitudinea pe care au avut-o membrii partidului faţă de lovitura de stat a capitulării şi a dezonoarei şi trebuesc pedepsiţi în chip exemplar laşii şi trădătorii.

■ In Italia, guvernul fascist a ordonat restabilirea tuturor asociaţiilor şi gărzilor speciale ale unităţilor voluntare pentru siguranţa naţională.

■ Hauptsturmfuehrerul S. S. Otto Skorzeny, eliberatorul Ducelui, a fost decorat de Fuehrer cu Cruce de Cavaler al Crucii de Fier.

■ O treime dintre cei cari au participat pentru eliberarea Ducelui Mussolini s'au prăbuşit în prăpastie.

■ D. Roosevelt a spus că s'au făcut progrese în problema unei întâlniri cu Stalin.

■ In Suedia s'au terminat manevrele armatei „Suedia a luat toate măsurile pentru a consolida menţinerea neutralităţii".

■ Fortificaţiile insulei Rodos au căzut neatinse în mâinile germanilor.

■ Generalul Renato Ricci a fost însărcinat de Duce cu comandamentul suprem al miliţiei voluntare pentru siguranţa naţională.

■ Parisul a fost din nou bombardat. Au fost 199 morţi şi 422 răniţi.

■ Mareşalul italian Ugo Cavallero, care fusese eliberat din captivitate, s'a sinucis, neputând suporta dezonoarea patriei sale.

Mersul evenimentelor

O nouă mărturie a vitejiei româneşti

Cu prilejul ieşirei de sub ordinele Corpului de Armată german din Cuban, divizia 19 infanterie română, care s'a luptat vitejeşte, a fost citată prin ordin de zi de către comandantul acelui Corp, generalul Angelis.

Dela 20 Februarie la 16 Iunie 1943, bravii ostaşi ai diviziei române au apărat cu dârzenie capul de pod Cuban şi s'au acoperit tot timpul de glorie. Alături de camarazii lor germani, ei au răsturnat planurile marei ofensive sovietice de vară.

Divizia 19-a s'a distins şi colectiv şi individual. Colonelul Ion Pălăghiţă este unul dintre eroii acestei divizii de fier.

Ordinul de zi subliniază că *într'o perfectă coeziune sufletească, conducerea şi trupa au dat în lupte sângeroase şi schimbătoare, tot ce au avut mai bun pentru executarea misiunilor comune şi grele".*

Este o nouă mărturie, acest ordin de zi, a vitejiei româneşti pe frontul de Răsărit, şi o nouă preţuire a ei.

Situaţia fronturilor

Şi în cursul săptămânei ce s'a scurs, iacătă germană pe frontul de Răsărit, a avut acelaş sens ca şi în ultimile săptămâni: despre ideri metodice menite să hărţuească şi să obosească pe inamic. Aceasta tactică, în cursul căreia forţele germane dau şi contra-atacuri masive şi reuşite, are ca scop, spun cercurile autorizate germane, economisirea forţei şi câştigarea de timp, până când se vor lămuri evenimentele din sudul şi sud-estul Europei.

In linii generale, iată aspectul frontului răsăritean: în sectorul de nord, linia frontului a rămas aproape neschimbată dela începutul războiului; în sectorul Leningrad niciun eveniment deosebit; aceeaşi situaţie în regiunea Volchov şi a lacului Ilmen; în sectorul Wiasma câmpul de luptă s'a mutat cu 70 km. spre vest, obiectivul ruşilor fiind aci Smolenskul.

Lupte grele s'au dat şi în triunghiul Orel-Suchinici-Briansk. Trupele germane au evacuat oraşul Briansk în ziua de 13 Septembrie, după ce au distrus toate instalaţiile cu caracter militar.

La nord-vest de Novorosisk continuă lupte cu forţe sovietice de debarcare. Din cauza ploilor care au început operaţiunile au fost în general stânjenite în ultimile zile.

In sudul Italiei, în regiunea capului de pod Salerno, se desfăşoară o bătălie de mari proporţii, care a fost caracterizată „bătălia pentru oraşul Neapole", regiunea Salerno fiind situată la sud în imediata vecinătate a Neapolului. Atacurile şi contra-atacurile alternează în violenţă. Trupele anglo-americane, care fuseseră împinse pe plajă şi n'aveau la un moment dat scăpare decât reîmbarcarea, au primit trupe proaspete, ceea ce le-a permis restabilirea în oarecare măsură a situaţiei. Pe acest teatru de război se înfruntă forţele aliate de sub comanda generalului Clark, comandantul armatei a 5-a nord-americane, cu cele germane aflate sub comanda mareşalului Kesserling.

Pe coasta Dalmaţiei şi Albaniei, germanii au luat toate măsurile de precauţiune, ocupând aceste regiuni.

Discursul d-lui Mussolini

Sâmbătă 18 Septembrie seara, d. Mussolini a vorbit prin posturile de radio poporului italian. Ducele a descris împrejurările care au dus la sechestrarea, precum şi la dramatica sa eliberare. A subliniat rolul Dinastiei şi al mareşalului Badoglio în lovitura de Stat dela 25 Iulie şi a arătat că Statul nou ce se va întemeia va fi naţional şi social. Anunţând reorganizarea mişcării fasciste-republicane, d-sa a spus că ea îşi propune:

1. A pune mâna imediat pe arme alături de Germania, Japonia şi de celelalţi aliaţi. Doar sângele poate spăla o pagină atât de ruşinoasă din istoria patriei.

2. Refacerea imediată a armatei ce se adună în jurul nucleelor constituite de miliţii.

3. Lichidarea trădătorilor, în special a celora cari la 26 Iulie, la ora 21.30 au aderat la noul guvern, trecând astfel în rândurile inamicului.

4. Înlăturarea plutocraţiei şi stabilirea unei baze sociale pe care să se poată ridica Statul, susţinut de munca cetăţenilor săi.

Intrevederea dintre Führer şi Duce

Dela Cartierul general al Führerului s'a comunicat că imediat după ce a fost eliberat, Ducele Mussolini a făcut o vizită Führerului, care s'a prelungit mai multe zile.

M. S. Regina - Mamă Elena în vizită la o tabără a Consiliului de Patronaj

In vasta operă de asistenţă socială pe care o desfăşoară, Consiliul de patronaj a organizat la Paulesti o tabără unde studente, bacalaureate şi normaliste au executat, în trei serii în cursul acestei veri, o ideală muncă pentru îndrumarea gospodăriilor din satele învecinate.

In ziua de 17 Septembrie M. S. Regina-Mamă Elena a vizitat tabăra dela Paulesti, fiind întâmpinată de d-na Maria Mareşal Antonescu, prezidenta Consiliului de Patronaj şi de conducătorii taberei.

Viitorul statut al Serbiei

In ziua de 18 Septembrie, Führerul-Cancelar a primit la cartierul său general pe generalul Milan Nedici, şeful guvernului sârb, care a avut apoi o lungă întrevedere şi cu ministrul afacerilor streine al Reichului, d. von Ribbentrop. Obiectul discuţiilor a fost viitorul statut al Serbiei.

Societatea Naţională de Editură şi Arte Grafice „DACIA TRAIANA", Bucureşti, str. Sărindar 5-7-9, înmatr. sub Nr. 156/942 la Reg. Of. Comerţului Bucureşti.

Tipărită la 22 Septembrie 1943